

Μεταρρύθμιση της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Πώς η αγορά θα εξυπηρετήσει ένα σύστημα βασισμένο στις ΑΠΕ+ Αποθήκευση με ανταγωνιστικές τιμές για τον καταναλωτή και τη βιομηχανία

Παντελής Κάπρος
Ομότιμος Καθηγητής
Ενεργειακή Οικονομία – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Προκλήσεις για το σημερινό μοντέλο της αγοράς

Η κρίση των τιμών του αερίου το 2022 αποκάλυψε θεμελιώδεις αδυναμίες σχεδιασμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ

Το φυσικό αέριο διαμορφώνει τις τιμές χονδρικής πολύ πέραν του πραγματικού μεριδίου του στο ενεργειακό ισοζύγιο.

Οι αυξήσεις στη χονδρική αγορά μετακυλίσονται σχεδόν αυτόματα στη λιανική.

Οι καταναλωτές αποκλείονται, στην πράξη, από την άμεση πρόσβαση σε χαμηλού κόστους ανανεώσιμη ενέργεια.

Η αγορά διμερών συμβολαίων παραμένει ρηχή, μη προβλέψιμη και ανεπαρκώς ρευστή.

Η αγορά αδυνατεί να στηρίξει κατάλληλα τις επενδύσεις στην πράσινη μετάβαση

Τα θεμελιώδη μεγέθη της αγοράς δεν διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα του συνδυασμού ΑΠΕ, ευελιξίας και αποθήκευσης.

Οι περικοπές και η αστάθεια εσόδων διαβρώνουν το επενδυτικό προφίλ των ΑΠΕ.

Η αποθήκευση καθίσταται οικονομικά ευάλωτη όσο το σύστημα προσεγγίζει τα βέλτιστα επίπεδα ανάπτυξής της.

Οι μονάδες αερίου και οι λοιποί πόροι ευελιξίας αντιμετωπίζουν επισφαλές οικονομικό μέλλον.

Τα ασταθή έσοδα της αγοράς spot δεν συμβαδίζουν με τις ανάγκες μακροχρόνιας χρηματοδότησης.

Οι βέλτιστες αγορές commodities έχουν και βραχυχρόνια και και μακροχρόνια τμήματα

Βραχυπρόθεσμες αγορές: Αποτελεσματικές

Οι αγορές day-ahead και real-time λειτουργούν αξιόπιστα στον ευρωπαϊκό χώρο ηλεκτρικής ενέργειας.

Η οριακή τιμολόγηση παραμένει ο οικονομικά αποδοτικότερος μηχανισμός εκκαθάρισης της αγοράς.

Η σύζευξη αγορών μπορεί να αποδώσει περισσότερο με αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της διασυννοριακής συμφόρησης.

Η ενοποίηση των αγορών ενέργειας και υπηρεσιών συστήματος προχωρά, τόσο επιχειρησιακά όσο και γεωγραφικά.

Μακροπρόθεσμες αγορές: Ανώριμες

Οι προθεσμιακές αγορές παραμένουν ρηχές και χαμηλής ρευστότητας.

Η αγορά PPA εξακολουθεί να περιορίζεται σε όγκο, εύρος και βάθος.

Τα υβριδικά και σύνθετα PPAs δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί επαρκώς.

Οι συμβατικά στηριζόμενοι πόροι ευελιξίας παραμένουν ανεπαρκείς.

Δεν αντιμετωπίζουν το **tenor gap** που υπονομεύει τη χρηματοδότηση έργων με μακροχρόνιο επενδυτικό ορίζοντα

(mismatch: πόροι από spot αγορά για μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση έργων CAPEX).

Η spot αγορά είναι αποτελεσματική ως αγορά άμεσης παράδοσης και διαχείρισης αποκλίσεων, αλλά είναι ανεπαρκής για το σύνολο του τομέα

Η οδηγία της ΕΕ για την ηλεκτρική ενέργεια έχει θέσει τα σωστά θεμέλια, αλλά η εφαρμογή της είναι ανεπαρκής

Υβριδικός σχεδιασμός σημαίνει διατήρηση της αγοράς spot, αλλά ανάπτυξη και υποστήριξη μιας εκτεταμένης αγοράς συμβολαίων

Βραχυπρόθεσμες αγορές
+ οργανωμένη αγορά συμβολαίων
+ στοχευμένη στήριξη της ευελιξίας
και των συνδυασμένων πόρων
= Βέλτιστος Σχεδιασμός

Η οργανωμένη αγορά RES- pool

Μπορεί να βασιστεί στην πρόσφατη οδηγία της ΕΕ για την ηλεκτρική ενέργεια για CfD και PPA.

Η νέα οργανωμένη αγορά συγκεντρώνει και μετατρέπει σε CfD όλες τις μορφές ενίσχυσης ΑΠΕ, μαζί με νέες ενισχύσεις στο μέλλον για ΑΠΕ και αποθήκευση και διατηρεί κρατικές εγγυήσεις.

Η αγορά εκδίδει τυποποιημένα προϊόντα-συμβόλαια απλών και σύνθετων PPA και τα προσφέρει με διάφορους κανόνες και μηχανισμούς σε προμηθευτές και μεγάλους καταναλωτές.

Τα τυποποιημένα συμβόλαια είναι στην ουσία tripartite contracts: επενδυτής-κράτος-αγοραστής

Οι προμηθευτές και παραγωγοί έχουν πλέον συμφέρον να χρησιμοποιούν τη spot αγορά μόνο για αποκλίσεις και εξισορρόπηση, και έτσι το μερίδιο της στο σύνολο της αγοράς μικραίνει.

Ως αποτέλεσμα οι προμηθευτές έχουν δομή κόστους με δύο τμήματα: κυμαινόμενο κόστος αγοράς από τη spot και σταθερό κόστος μέσω συμβολαίων, όπου το σταθερό μέρος αντανακλά το κόστος ΑΠΕ+αποθήκευση+ευελιξία

Η οργανωμένη αγορά RES-pool μπορεί να διαμορφώσει τμήμα της αγοράς ειδικά για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες, με επιπλέον κρατικές ενισχύσεις και προνόμια, ώστε να αντιμετωπισθεί το ζήτημα της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας.
